

Janina Kancewicz-Hoffmanowa

Rozważania o społeczeństwie
mrowiska w "Dramatach" S. I.
Witkiewicza, Tomasz Bocheński,
"Prace Polonistyczne" Seria XLI
(1986): [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 30/1 (103), 213

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BOCHEŃSKI Tomasz: Rozważania o społeczeństwie mrowiska w "Dramatach" S.I. Witkiewicza. "Prace Polonistyczne". S. XLI: 1985 (wyd. 1986), s. 405-419.

Obraz mrowiska jako metafory współczesnego społeczeństwa pojawiał się często na początku XX wieku. Dla Witkacego jest on "przewrotnym symbolem piekła współczesnej cywilizacji". Podstawą rozważań Witkacego są trzy antynomie: mrowisko-indywidualność, automat-jednostka świadoma, szczęście-wiedza o istnieniu. Podkreślając różnicę systemów pojęć, którymi operowali Nietzsche i Witkacy, autor zwraca uwagę na punkty zbieżne ich wywodów. Łączą ich poglądy na metafizyczną istotę społeczności mrowiska, na samoniszczący charakter współczesnej kultury, a przede wszystkim na rolę wiedzy i poznania w życiu jednostki. W swoim rozumieniu metafizyki Witkacy sytuuje się, zdaniem autora, pomiędzy Schopenhauerem a Heideggerem.

BP/103/11

J.K.-H.

BOGUSŁAWSKI Andrzej: Nulla metaphora sine contradictione? "Pamiętnik Literacki" 1986 z. 1 s. 139-158.

Artykuł polemiczny w stosunku do koncepcji tekstu metaforycznego zaproponowanej przez Irenę Bellert (zob. "Pamiętnik Literacki" 1984 z. 2). Autor koncentruje się przede wszystkim na warunku "nowości" propozycji nieliteralnych (uznaje go za węzłowy w teorii Bellert) oraz warunku sprzeczności literalnych znaczeń tekstu metaforycznego. W konkluzjach stwierdza, iż analizowana przez niego koncepcja prezentuje coś innego niż to, co nazwą "metafora" chciałaby określić autorka. (Por. nota 103/10).

BP/103/12

M.L.